

Sygn. akt VIII U 655/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Korneliusz Jakimowicz

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2016 r. w Gliwicach

sprawy B. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podstawę wymiaru składek

na skutek odwołania B. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 25 lutego 2015 r. **nr** (...)

1. oddała odwołanie;

2. zasądza od odwołującej B. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 655/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 25 lutego 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że B. S. jako pracownik płatnika składek RM T. R. G. (1) Podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 20 czerwca 2013 roku do 31 grudnia 2014 roku z podstawą wymiaru składek w wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w danym okresie tj. od czerwca 2013 roku do grudnia 2013 roku – 1.600 zł, od stycznia 2014 roku do grudnia 2014 roku – 1.680 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy w wskazał na przepis art. 58 § 2 k.c. ZUS podniósł, iż wysokie wynagrodzenie ustalone dla odwołującej (10.000 zł) budzi uzasadnione podejrzenie, iż celem umowy było skorzystanie z wysokich świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych co jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Wątpliwości organu rentowego budził fakt, że pomiędzy podpisaniem w dniu 20 czerwca 2013 roku i zgłoszeniem roszczenia o wypłatę zasiłku macierzyńskiego od 1 grudnia 2013 roku upłynął niedługi okres. W opinii Oddziału nastąpiło ustalenie w umowie o pracę wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego co stanowi naruszenie zasad współżycia społecznego. W ocenie ZUS podstawę wymiaru składek powinna stanowić kwota minimalnego wynagrodzenia.

W odwołaniu B. S. wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 10.000 zł oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powołała się na prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach VIII U 1072/14. Podała, że była zatrudniona na stanowisku dyrektora i wynagrodzenie w kwocie 10.000 zł zostało ustalone jako odpowiednie. Wszelkie okoliczności sprawy zostały zbadane w toku postępowania w sprawie VIII U 1072/14.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał dotychczasowe stanowisko. Wniósł także o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zainteresowany R. G. (1) nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pomiędzy stronami toczyło się postępowanie przed Sądem Okręgowym w Gliwicach pod sygn. akt VIII U 1072/14. Sprawa została zainicjowana odwołaniem B. S. od decyzji (...) Oddział w Z. z dnia 11 marca 2014 roku, którą organ rentowy stwierdził, że ubezpieczona B. S. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 20 czerwca 2013r. z tytułu zgłoszenia do tych ubezpieczeń jako pracownik zatrudniony przez zainteresowanego RM T. R. G. (1), jako płatnika składek. Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż B. S. jako pracownik u płatnika składek RM T. R. G. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 20 czerwca 2013 roku i zasądził od (...) Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonej kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W postępowaniu tym ustalono, że R. G. (1) w kwietniu 2012 roku rozpoczął na terenie powiatu (...) prowadzenie działalności pod firmą (...) z siedzibą w W.. W związku z zamierzeniem rozszerzenia działalności na teren województwa (...), R. G. (1) w marcu 2013 roku rozpoczął poszukiwania pracownika o należytych kompetencjach i doświadczeniu w celu powierzenia mu obowiązków dyrektora oddziału (...). Nawiązał kontakt telefoniczny z poleconą mu przez znajomych na spotkaniu biznesowym ubezpieczoną, i po przedstawieniu jej warunków zatrudnienia w tym wysokości wynagrodzenia, w dniu 20 czerwca 2013 roku, strony zawarły umowę o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem ustalonym na kwotę 10.000 zł. W tym samym dniu pracodawca udzielił odwołującej pełnomocnictwa z podpisem notarialnie poświadczonym na czas nieokreślony do prowadzenia spraw związanych z działalnością oddziału w zwykłym zakresie, zawierania i wypowiedzania umów, prowadzenia rozmów handlowych z organami kontrahentów oraz z instytucjami i urzędami, załatwiania bieżących spraw, składania oświadczeń i podpisów pod dokumentacją oraz do jej odbioru, jak również prawo do obrotu majątkiem właściciela i dokonywania wszelkich innych czynności bezpośrednio związanych z działalnością.

Do zakresu obowiązków odwołującej jako dyrektora oddziału należało stworzenie od podstaw oddziału, począwszy od najmu lokalu, jego organizacji i wyposażenia zaplecza sprzętowego, następnie rozeznanie rynku lokalnego, pozyskanie klientów, zagospodarowanie oddziału, aż po zapewnienie obsługi rachunkowej dla oddziału i w końcu koordynacja i zarządzanie działalnością, w tym prowadzenie strategii i polityki działalności w celu uzyskania rentowności i efektywności oddziału. Ponadto odwołująca była również odpowiedzialna za organizację i sprawność

biura, przestrzeganie obowiązujących procedur, zaopatrzenie w materiały biurowe, urządzenia i wyposażenie biura, optymalizację kosztów zarządzania oddziałem, oraz za sprawy gospodarcze i inwestycyjne, w tym koordynację pracy podwykonawców.

R. G. (1) był przekonany, iż ubezpieczona wypełni powierzone jej zadania, gdyż posiadała ona doświadczenie z uwagi na 6-letni okres prowadzenia własnej działalności. W dniu 21 czerwca 2013 roku ubezpieczona w charakterze pełnomocnika pracodawcy podpisała umowę najmu z (...) Sp. z o.o. G., której przedmiotem był najem powierzchni biurowej przy ul. (...) w G.. Pod tym adresem odwołująca zorganizowała biuro, gdzie wykonywała pracę w systemie 8-godzinny od 21 czerwca do 2 września 2013 roku.

Odwołująca prowadziła rozmowy handlowe a następnie zawarła umowy o współpracę z partnerami (...) O. K. z siedzibą w Z., (...) J. S. z siedzibą w Z.. W ramach tych umów R. G. (1) zobowiązał się do odpłatnego świadczenia usług transportowych i napraw samochodowych, tj. pośredniczenia między partnerami a innymi firmami w wykonywaniu umów dotyczących przewozu drogowego na terenie Polski – organizował i realizował transport. Oddział w G. nie dysponował własnymi samochodami, lecz wykonywał zlecenie najmowanym wraz z kierowcą samochodem ciężarowym z bazy transportowej i dostarczał towar na rzecz zleceniodawców partnerów (wymienionych w umowach o współpracę). Ubezpieczona kontaktowała się telefonicznie z pracownikami partnerów – spedytorami, z którymi negocjowała warunki wykonania usług transportowych, dokonywała wymiany dokumentów - faktur i uzgadniała szczegóły realizacji usług i w tym celu kilka razy w tygodniu przemieszczała się pomiędzy biurem oddziału, bazą transportu w R. i biurami partnerów. Organizowała również naprawę samochodów ciężarowych zlecając wykonanie usługi zakładowi mechanicznemu bądź informując o tym pracodawcę.

Obsługą rachunkową oddziału zajmowało się biuro (...), w ramach zawartej w dniu 20 czerwca 2013 roku pomiędzy biurem a reprezentującą R. G. (1) ubezpieczoną, umowy o prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów. Jeden raz w miesiącu odwołująca dostarczała do biura rachunkowego dokumentację – faktury i rachunki, nadto kontaktowała się telefonicznie w sprawach podatkowych. Księgowa prowadziła także dokumentację osobową odwołującej jako jedyne go pracownika zainteresowanego.

B. S. w roku 2013 za miesiąc czerwiec otrzymała wynagrodzenie w wysokości brutto 3.500 zł, lipiec, sierpień – po 10.000 zł, wrzesień 8.341.27 zł, październik – 1.150 zł.

Z chwilą zawarcia umowy o pracę z R. G. (2), ubezpieczona była w początkowym okresie ciąży – 2 miesiącu. Dla pracodawcy nie było to przeszkodą, gdyż ubezpieczona wykonywała należycie swoje obowiązki, nadto nie było żadnych przeciwwskazań medycznych do kontynuowania zatrudnienia. Przejście na zasiłek chorobowy we wrześniu 2013r. było skutkiem nagłego pogorszenia się stanu zdrowia odwołującej i stanu zagrożenia ciąży, w konsekwencji ubezpieczona urodziła przedwcześnie.

Powyższe ustalenia doprowadziły do uznania, że pomiędzy B. S. i R. G. (2) nawiązany został stosunek pracy, który stanowił tytuł do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi.

Sąd także wskazał, że odnośnie ostatniego zarzutu organu rentowego dotyczącego ustalenia wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania przez osobę ubezpieczoną naliczonych od takiej podstawy świadczeń z ubezpieczenia społecznego, to wskazać należy, iż Sąd orzekający nie prowadził postępowania w tym zakresie, gdyż związany był przedmiotem sprawy określonym zaskarżoną decyzją, nadto w postępowaniu inicjowanym odwołaniem od decyzji ZUS, Sąd pełni rolę organu odwoławczego i kontrolnego orzekając w granicach zaskarżenia. Wobec zatem faktu, iż zaskarżona decyzja dotyczyła samego podlegania ubezpieczeniom społecznym, a nie wysokości podstawy wymiaru, Sąd nie miał legitymacji do kwestionowania wysokości wynagrodzenia ustalonego umową o pracę. W tym zakresie ZUS może wydać nową decyzję.

B. S. pozostawała w stosunku pracy z R. G. (2) w okresie od 20 czerwca 2013 roku do 31 grudnia 2014 roku. W tym czasie przebywała na zwolnieniu lekarskim od 2 września 2013 roku do 30 listopada 2013 roku. W dniu (...) urodziła dziecko. Po urodzeniu dziecka ubezpieczona wróciła do pracy 1 grudnia 2014 roku, przy czym do 17 grudnia 2014 roku

przebywała na urlopie wypoczynkowym. Pracę podjęła 18 grudnia 2014 roku i wykonywała ją do 31 grudnia 2014 roku. Stosunek pracy został rozwiązany ponieważ dziecko ubezpieczonej jest wcześniakiem co skutkuje licznymi wizytami u lekarzy. B. S. nie pogodziła obowiązków pracowniczych z opieką nad dzieckiem.

Przed podjęciem zatrudnienia u zainteresowanego odwołująca prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą - sklep ogólnospożywczy. Zrezygnowała z dalszego prowadzenia sklepu z powodu niskich dochodów. Po zakończeniu prowadzenia działalności gospodarczej ubezpieczona nie pozostawała w zatrudnieniu przez około 3 miesiące.

W czasie zatrudnienia mówiła rodzinie, że dobrze się jej pracuje i sprawiała wrażenie osoby zadowolonej.

R. G. (1) z działalności gospodarczej w 2013 roku osiągnął przychód w kwocie 1.351.122,25 zł , dochód w kwocie 12.441,26 zł oraz w 2014 roku przychód w kwocie 3.414.500,52 zł i dochód w kwocie 43.679,85 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przeprowadzonych dowodów: akt organu rentowego, wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 17 grudnia 2014 roku, sygn akt VIII U 1072/14 z uzasadnieniem (karta 102, 106-112 akt VIII U 1072/14), umowy o pracę dnia 20 czerwca 2013 roku (karta 7 akt VIII U 1072/14) dokumentu pełnomocnictwa (karta 8-12 akt VIII U 1072/14), zakresu obowiązków (karta 14-17 akt VIII U 1072/14), kart pracy odwołującej (karta 32- 36 akt VIII U 1072/14), umów o współpracę z dnia 21 czerwca 2013 roku z DeLOREAN K. O. (karta 18-21 akt VIII U 1072/14) oraz z (...) J. S. (karta 22-25 akt VIII U 1072/14), umowy najmu z dnia 21 czerwca 2013 roku (karta 26 akt VIII U 1072/14), protokołu zeznań świadków I. G., K. O., A. O., J. S., J. K., (nagranie z rozprawy z dnia 12 września 2014 roku płyta - karta 74 akt VIII U 1072/14), pism zainteresowanego (karta 76, 84 akt VIII U 1072/14) oraz listy płac z miesiąca listopada 2014 roku, raportów (...), (...), (...) i dowodów wpłaty należności z tytułu składek (karta 94-96, 98 akt VIII U 1072/14), wniosku o urlop (karta 97 akt VIII U 1072/14), oświadczenia R. G. (1) (karta 7, 10 a.s.), potwierdzenia wypłat na rzecz B. S. (karta 20 – 22 a.s.), świadectwa pracy (karta 34 a.s.), zeznań świadka (J. S. karta 37-38 a.s.), zeznań świadka A. O. (karta 38 a.s.), przesłuchania stron (karta 38-39 a.s.), nagrania z rozprawy z dnia 4 listopada 2015 roku (karta 40 a.s.), informacji Naczelnika Urzędu Skarbowego W. – T. (karta 43 a.s.) .

Sąd oparł się na przeprowadzonych dowodach w całości. Dał Sąd wiarę przesłuchaniu stron albowiem wyjaśnienia ubezpieczonej były szczegółowe i tworzyły całość z materiałem dowodowym w postaci dokumentów. Uwzględnił Sąd także zeznania świadków uznając je za obiektywne.

Sąd zważył co następuje: odwołanie nie było zasadne.

W niniejszej sprawie organ rentowy nie kwestionował, że B. S. i R. G. (1) łączy umowa o pracę. Organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa o pracę jest nieważna jedynie w części, a to w zakresie dotyczącym wysokości wynagrodzenia. ZUS przyjął, że wynagrodzenie odwołującej powinno kształtować się na poziomie kwoty minimalnego wynagrodzenia, które obowiązywało w okresie od 20 czerwca 2013 roku do 31 grudnia 2014 roku. Tym samym nie ma tożsamości przedmiotu postępowania w sprawie niniejszej oraz w sprawie, która toczyła się pomiędzy tymi samymi stronami pod sygn. akt VIII U 1072/14.

Sąd uznał, że nieważna jest umowa o pracę zawarta pomiędzy stronami jedynie w części tj. w przedmiocie wysokości wynagrodzenia. W tym zakresie rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie art. 58 § 3 k.c.

Zgodnie z przepisem art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Zgodnie z art. 78 § 1 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

W wyroku z dnia 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05 Sąd Najwyższy stwierdził, że ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z

systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu (art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Sąd Okręgowy podziela stanowisko przedstawione w uzasadnieniu tego wyroku. Okoliczności niniejszej sprawy wskazują, że wynagrodzenie ustalone w umowie o pracę do kwoty minimalnego wynagrodzenia w 2013 i 2014 roku nie narusza zasad współzycia społecznego. W ocenie Sądu nadmierne jest wynagrodzenie ponad tę kwotę i jego wysokość nie jest usprawiedliwiona rodzajem pracy. Należy mieć na uwadze, że B. S. zatrudniona została na stanowisku dyrektora w firmie zajmującej się przewozami. Właściciel firmy nie zatrudniał innych pracowników poza odwołującą. Przed podjęciem zatrudnienia ubezpieczona pozostawała bez pracy przez okres około 3 miesięcy. Jej działalność gospodarcza została zlikwidowana z powodu niskich dochodów. Ubezpieczona wykazała, że pozyskała dwóch klientów – w pierwszym dniu pracy, w tym jeden to członek rodziny. Ponadto pracodawcy nie było stać na wypłatę wynagrodzenia w kwocie 10.000 zł miesięcznie. Z informacji Naczelnika Urzędu Skarbowego wynika, że firma miała zysk w 2013 roku w kwocie 12.441,26 zł oraz w 2014 roku w kwocie 43.679,85 zł. Wynagrodzenie zostało wypłacone ubezpieczonej za czerwiec 2013 roku - 2.505,34 zł netto, za lipiec i sierpień 2013 roku - w wysokości po 7.034,39 zł netto miesięcznie. Za okres od 2 września 2013 roku do 4 października 2013 roku zostało wypłacone wynagrodzenie za czas choroby. Wynagrodzenie za cały październik, listopada i grudzień 2013 roku wyniosłoby 30.000 zł brutto więc znacznie przewyższałoby zysk firmy. Z kolei dochód firmy w 2014 roku pozwalałby na zapłatę wynagrodzenia ubezpieczonej jedynie za 4 pełne miesiące. W tym zakresie wysokość wynagrodzenia narusza zasady współzycia społecznego i w konsekwencji w tej części umowa o pracę jest nieważna z mocy art. 58 § 3 k.c.

Wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe określa art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r. nr 205, poz. 1585 ze zmianami). Ponadto szczegółowo podstawy wymiaru składek określa § 2 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. nr 78 poz. 465 ze zmianami) oraz § 11 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 29 maja 1996 roku w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz.U. nr 62 poz. 280 z późniejszymi zmianami).

Mając na uwadze, że wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej wynosiła kwotę wynagrodzenia minimalnego za cały miesiąc Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie w pkt 1.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013r., poz. 490 ze zm.). Miał przy tym Sąd na uwadze, że w sprawie nie może mieć zastosowania § 11 ust. 2 tego rozporządzenia ponieważ niniejsza sprawa była sprawą o podstawę wymiaru składek nie zaś o świadczenie pieniężne z ubezpieczenia społecznego. Ubezpieczona jako strona przegrywająca jest zobowiązana do zwrotu kosztów zastępstwa procesowego stronie przeciwnej.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek